

Ministerie van Defensie
De heer C. van der Maat, Staatssecretaris
Postbus 20701
2500 ES DEN HAAG

Ons kenmerk DOC-00637014
E-mail
Bijlage(n)

Uw kenmerk
Telefoon
Maastricht 28 maart 2024
Verzonden 29 MAART 2024

Onderwerp

Verzoek informatie in relatie tot aanbesteding nieuwe AWACS

Excellentie,

Deze brief stuur ik u vanuit mijn rol als voorzitter van de Commissie AWACS Limburg, kortweg CAL. In de laatste CAL van 28 februari 2024 is door een afgevaardigde van Defensie een toelichting gegeven op de komende aanbesteding van zes nieuwe AWACS-toestellen. Nederland zal samen met zes andere landen die aanschaf doen. Dat leidde tot vragen, onder andere over welke invloed Nederland heeft op de aanbesteding en welke (internationale) regelgeving er geldt voor deze nieuwe toestellen. Voor de overzichtelijkheid heb ik alle vragen die de leden van de CAL stelden in deze brief gebundeld en verzoek ik u om de CAL van antwoorden te voorzien. De CAL heeft de gevraagde informatie nodig om u een doelmatig en gedragen advies te kunnen geven.

Vragen met betrekking tot geluidproductie van militaire vliegtuigen

De huidige toestellen veroorzaken hele hoge geluidpieken. Door het ministerie is gemeld dat de nieuwe E-7 AWACS-toestellen stiller zijn dan de huidige E-3-toestellen. Om de CAL in staat te stellen een goed advies te geven over geluidemissie wil de CAL inzicht verkrijgen in de (wettelijke) ruimte.

- Zijn er wettelijke normen voor de geluidemissie van (nieuwe) militaire toestellen?
- Zo ja, hoe luiden die normen, en in welke (internationale) wetgeving of -verdragen liggen die normen vast? Graag met verwijzing naar artikelnummers.
- Zijn er ook geluidnormen voor de F-16 en F-35?
- Kan Nederland eisen stellen aan de geluidemissie van (militaire) toestellen die het Nederlandse luchtruim binnenvliegen?

Vragen met betrekking tot maximale geluidblootstelling door de vliegbasis Geilenkirchen

Naast vragen over de geluidproductie van de toestellen leven er in de CAL ook vragen over welke mogelijkheden Nederland heeft om de jaargemiddelde blootstelling als gevolg van de vliegbasis vast te leggen en te verminderen.

- Kan Nederland door middel van geluidcontouren beperkingen opleggen aan het gebruik van een buitenlandse, militaire luchthaven? Zo ja, waar staat dit? Zo nee, waarom niet?
- Er liggen nu geluidcontouren op Nederlands grondgebied. Kan Nederland handhavend optreden als deze contouren worden overschreden? Zo ja, wat is de wettelijke grondslag? Zo nee, waarom niet?
- Wat betekent de uitspraak van de Rechtbank Den Haag (zie: ECLI:NL:RBDHA:2024:3734) inzake rechtsbescherming bij Schiphol voor de rechtsbescherming tegen geluidhinder van de AWACS?

Vragen met betrekking tot emissies van militaire vliegtuigen

De huidige toestellen laten een duidelijk zichtbaar rookspoor achter in de lucht. Mede hierdoor maken veel mensen zich zorgen over de luchtkwaliteit en het effect op de gezondheid. Het gaat daarbij onder meer om fijnstof en ultrafijnstof. Om de CAL in staat te stellen een goed advies te geven over luchtemissies wil de CAL inzicht verkrijgen in de (wettelijke) ruimte.

- Zijn er wettelijke normen voor de luchtemissies van (nieuwe) militaire toestellen?
- Zo ja, hoe luiden die normen, en in welke (internationale) wetgeving of -verdragen liggen die normen vast? Graag met verwijzing naar artikelnummers.

Vragen met betrekking tot geluidisolatie van woningen

De vertegenwoordiger van Defensie verwees naar een programma van zo'n veertig jaar geleden om woningen te isoleren tegen het geluid van de AWACS-toestellen. In de studie van Landrum & Brown¹ zijn aanbevelingen geformuleerd in relatie tot het eerder uitgevoerde isolatieprogramma. Om de CAL in staat te stellen een goed advies over de toekomstige situatie te kunnen geven heeft de CAL, mede gelet op de adviezen van Landrum & Brown, de volgende vragen:

- Welke keuzen zijn destijds gemaakt om panden wel/niet te isoleren en op grond van welke afwegingen? Welke panden zijn niet geïsoleerd terwijl ze er toen wel voor in aanmerking kwamen, en wat was daarvoor in specifieke gevallen de reden (bijvoorbeeld een toenmalige bewoner die ervan afzag)?
- Welke afspraken zijn destijds of later gemaakt inzake monitoring van de effectiviteit van maatregelen?
- Defensie heeft eerder aangegeven mogelijk in de toekomst te kunnen aansluiten bij isolatie in het kader van een verduurzamingsprogramma. Is dat nog steeds aan de orde?
- Graag ontvangt de CAL de vragen die in het verleden over deze materie in het parlement zijn gesteld en de antwoorden die daarop zijn gegeven.

Vragen met betrekking tot emissies van broeikasgassen

De huidige toestellen emitteren onder andere zwavelhexafluoride, een zeer sterk broeikasgas. In een tijd dat de overheid van burgers en bedrijven verlangt om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen zou dit volgens de CAL ook moeten gelden voor Defensie.

¹ zie <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=8fcd9b1e-9f5f-4a42-818e-1b0fa7aec946&title=Afsluitend%20uitgebreid%20onderzoek.pdf>

- Welke (internationale) regels gelden voor de uitstoot van broeikasgassen (waaronder specifiek zwavelhexafluoride) voor militaire vliegtuigen?
- In de CAL is door de vertegenwoordiger van het ministerie van Defensie aangegeven dat militaire vliegtuigen van dergelijke regels zijn vrijgesteld. Op grond van welke regelgeving is die vrijstelling door welk orgaan verleend?
- Idem is in de CAL door diezelfde vertegenwoordiger aangegeven dat de uitstoot van zwavelhexafluoride wordt gemonitord en gerapporteerd. Welk orgaan monitort dat en waar zijn de rapportages over AWACS-toestellen terug te vinden?

In de vergadering van 28 februari is aan de vertegenwoordiger van Defensie gevraagd of er bij de aanbesteding gezocht kan worden naar een alternatief voor zwavelhexafluoride. De vertegenwoordiger heeft dit toegezegd.

Wij horen graag een terugkoppeling of er met de nieuwe toestellen inderdaad minder (of geen) zwavelhexafluoride wordt uitgestoten.

Marc van Caldenberg,
voorzitter Commissie AWACS Limburg